

Aan: Vaste Kamercommissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG
E: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum: 6 november 2024
Kenmerk: 25-057
Onderwerp: Inbreng MIND t.b.v. het Commissiedebat Medische Ethiek/orgaandonatie op 13 november 2024
Contact: Laurien de Vos E: laurien.devos@wijzijnmind.nl

Geachte Kamerleden,

MIND schrijft u deze brief in het kader van het aankomende Commissiedebat Medische ethiek/orgaandonatie.

Terug naar de kern: patiënten en naasten met ondraaglijk psychisch lijden

Binnen MIND zijn wij, met een werkgroep van (familie)ervaringsdeskundigen, al meerdere jaren bezig met het thema suïcidepreventie en daarbij ook de persisterende doodswens. Er zijn mensen die vanwege ernstig psychisch lijden jarenlang worstelen met het leven en met de dood en die daarin gehoord willen horen. Hetzelfde geldt voor de naasten van deze mensen. Zij lijden mee met deze worsteling, zijn altijd alert.

Veelal vinden mensen met een persisterende doodswens geen of onvoldoende gehoor en hulp binnen de geestelijke gezondheidszorg. Hun vraag om gehoord te worden en ruimte te krijgen voor het gesprek over deze persisterende doodswens kan ertoe leiden dat men toch weer voor het leven kiest, het kan echter ook dat deze mensen inderdaad naar de dood willen bewegen. Sinds enkele jaren speelt een belangrijke discussie over euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden: op welke wijze, door wie en op welk moment zou euthanasie bij psychisch lijden ter sprake moeten komen? Wie moet het initiatief hierin nemen? Dit jaar is de discussie hierover in nieuwsmedia en op sociale media opgelaaid, met name vanuit het perspectief van de professional. MIND wil graag de aandacht weer terugbrengen naar de mensen om wie het hier gaat en voor hen begrip en gespreksruimte creëren, zowel binnen de psychiatrie als daarbuiten.

Standpunt MIND: euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden

MIND heeft eerder dit jaar haar standpunten rondom euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden gepubliceerd ([Euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden \(mindplatform.nl\)](https://mindplatform.nl)).

In het kort:

MIND vindt dat mensen die ondraaglijk psychisch lijden en dit als uitzichtloos ervaren, het gesprek moeten kunnen voeren over de gevolgen van dit lijden. Eén van de gevolgen kan het hebben van een doodswens zijn. MIND vindt het belangrijk dat deze wens erkend wordt en mensen een luisterend oor vinden als zij hierover willen spreken. We vinden het belangrijk dat dit gesprek op initiatief van de patiënt gebeurt, dat de ggz toegankelijk is en de patiënt hierbij serieus neemt. Patiënten met zwaar psychisch lijden en een eventuele aanhoudende doodswens moeten tevens kunnen rekenen op passende zorg, een veilige woonomgeving, zingeving en activiteiten. Waarbij het netwerk/naasten van de patiënt zoveel mogelijk betrokken wordt. Mensen moeten zowel binnen als buiten de behandelsetting kunnen spreken over hun psychisch lijden en hun eventuele doodswens. MIND pleit daarom voor ondersteuning vanuit het sociaal domein door middel van een landelijk dekkend netwerk van zelfregie- en herstelinitiatieven. Er moet voldoende aandacht en passende ondersteuning komen voor naasten van mensen die psychisch lijden en een euthanasie-traject starten. Wij pleiten ervoor dat naasten hun visie kunnen delen en de context vanuit hun optiek kunnen schetsen.

Activiteiten op initiatief van VWS en optiek van MIND

Op initiatief van VWS wordt er momenteel in breed verband (waaronder het Expertisecentrum Euthanasie, de NVvP, ThaNet, de NVVE, KEA en Stichting in Liefde laten gaan) gewerkt aan het thema psychisch lijden en passende zorg voor mensen met een aanhoudende doodswens/euthanasiewens. In onze optiek kan passende hulp hierbij meerdere zaken inhouden, denk niet alleen aan zorg maar ook aan ondersteuning, contact met anderen, of voorzien in de behoefte aan werk of cultuur. Niet alleen de ggz, maar ook 'integrale psychiatrie', of het bespreken van opties in de complementaire of alternatieve zorg kunnen van belang zijn voor mensen die kampen met langdurig psychisch lijden. Wij pleiten ervoor dat er voor het bespreken van de laatste optie (complementaire zorg) ook ruimte komt binnen de ggz.

Ruimte voor gesprek in het sociaal domein

Graag willen wij inzetten op de ruimte die er (te maken) is bij daarin gespecialiseerde lokale en regionale centra, om daar het gesprek over een persistente doodswens aan te kunnen gaan. Als goed voorbeeld willen wij het project onder leiding van het Centrum voor levensvragen en suicidaliteit in Arnhem aandragen (www.d3rdeverdieping.nl), waar onder meer ervaringsdeskundigen en geestelijk verzorgers samenwerken. Denk hierbij ook aan het Belgische initiatief Reakiro (www.reakiro.be). Binnen ons eigen netwerk zien wij kansen bij Stichting Suïcidepreventiecentrum

(www.suicidepreventiecentrum.nl) en de zelfregie- en herstelinitiatieven (www.nvzh.nl). Deze laagdrempelige locaties bieden mensen de ruimte om open en gelijkwaardig met lotgenoten en/of ervaringsdeskundigen te spreken en te luisteren. Over hun psychische lijden, maar indien gewenst ook over de dood en euthanasie.

Ten slotte, MIND blijft zich inzetten om hulp, ondersteuning en met name gespreksruimte voor de persisterende doodswens mogelijk te maken. Wij willen u vragen om de eerdere activiteiten van uw commissie ter harte te nemen ([Euthanasie in de psychiatrie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#), uit 2014) en altijd de nuancering en de oorspronkelijke groep om wie het gaat in gedachten te houden.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "S.M.W.H. Melis", with a long horizontal flourish extending to the right.

Drs. S.M.W.H. Melis MA
Adjunct-directeur - manager beleid/ belangenbehartiging